

Suomen Oppisopimusosaaajat ry, hallitus / esitys toimintasuunnitelmaksi vuodelle 2025

Yleistä

Sääntöjensä mukaisesti Suomen Oppisopimusosaaajat ry

- edistää ry:n jäsenten välistä yhteistoimintaa ja parantaa alan yleisiä toimintaedellytyksiä.
- seuraa ammatilliseen koulutukseen liittyvää lainsäädäntöä ja tekee siihen liittyviä aloitteita, esityksiä ja antaa lausuntoja ja kannanottaja.
- järjestää kokouksia, koulutusta, neuvottelupäiviä yhdessä tai erikseen opetus- ja kulttuuriministeriön (OKM) ja Opetushallituksen (OPH) asiantuntijoiden kanssa.
- nimeää oppisopimuskentän edustajia työryhmiin ja erilaisiin toimikuntiin OKM:n, OPH:n tai muiden tahojen pyynnöstä.

Oppisopimuskoulutuksen asiantuntemuksen ylläpitäminen ja levittäminen

Yhdistys

- kehittää aktiivisesti oppisopimuskoulutusta työelämässä oppimisen muotona yhteistyössä OKM:n, OPH:n, koulutuksen järjestäjien ja työelämän sidosryhmien kanssa.
- osallistuu aktiivisesti erilaisissa työryhmissä ja foorumeissa ammatillisen koulutuksen lainsäädäntöä koskevaan toimeenpanokeskusteluun ja vaikuttaa omalta osaltaan aktiivisesti toimeenpanoon liittyvien, OKM:n kehittämissuunnitelmissa luotujen, mallinnusten ja käytänteiden levittämiseen.
- toimii aktiivisesti yhteistyössä työelämän kanssa edistämällä työelämässä oppimista ja sen laadun kehittämistä.
- ylläpitää ja edistää oppisopimuskoulutuksen liittyvää erityisosaamista ja osaamisen jakamista järjestämällä koulutusta ja seminaareja sekä tukemalla yhteistyö- ja asiantuntijaverkostojen rakentumista.
- ylläpitää jaoksia, joiden kautta jäsenistöä osallistetaan kehittämään toimintaa ja jakamaan asiantuntemusta oppisopimuskoulutuksen kannalta keskeisillä kohdealueilla.
- edistää oppisopimuskoulutuksen hallinnon keventämistä ja byrokratian purkamista.
- edistää oppisopimuskoulutuksen käytäntöjen ja toimintatapojen yhdenmukaisuutta.
- edistää oppisopimuskoulutuksen vetovoimaisuutta ja tunnettua.
- edistää oppisopimuksen asiakaslähtöistä brändiä, sen levittämistä ja jalkautumista. edistää työnantajien ja yrittäjien tarvitsemien työelämän kokonaispalveluiden saatavuutta.
- toiminnot ym. asioissa:

hallituksen säännölliset kokoontumiset, jaostoiminta, seminaarien/ webinaarien järjestäminen, yhteistyö opetushallinnon kanssa, työryhmiin osallistuminen, ajankohdaisiin asioihin reagoiminen

Sidosryhmätoiminta

Yhdistys

- tekee sidosryhmäyhteistyötä, jonka tavoitteena on edistää oppisopimuskoulutusta valtakunnallisesti, alueellisesti ja paikallisesti. Keskeisiä sidosryhmiä ovat mm. OKM, OPH, Kuntaliitto, Ammattiosaamisen kehittämissyhteistyö AMKE ry, koulutuksenjärjestäjät, yrittäjäjärjestöt, kauppakamarit ja työllisyysalueet.
- toimii yhteistyössä OKM:n ja OPH:n kehittämisohjelmien ja hankkeiden kanssa.

Tiedotus ja viestintä

Yhdistys

- käyttää ja ylläpitää erilaisia somekanavia ja kokeilee uusia mahdollisuuksia tiedottaa jäsenistölle. Ylläpitää Oppisopimus.fi -sivustoa ja Mentoripankki -sivustoa.
- tiedottaa toiminnastaan internet-sivuston, jäsentiedotteiden ja blogikirjoitusten kautta.

Näkymät vuodelle 2025

Taloudellinen epävarmuus jatkuu, mutta talouden suhdannenäkymät näyttävät kohenevan vähitellen. Rahoitusmarkkinoilla odotetaan korkotason laskevan ja se tukee talouden toipumista. Vuonna 2024 työttömyys kasvoi, mutta työllisyyden ennustetaan paranevan talouden elpymässä vuonna 2025. Näin työttömien määrä alkaa vähitellen laskea ja työttömyysaste pienenee. Tämän uskotaan vahvistavan kotitalouksien ostovoimaa vuonna 2025. Ostovoiman elpymistä tukee myös maltillinen inflaatio. Tämä vahvistaa vientimarkkinoiden kasvua. Näiden tekijöiden odotetaan tukevan Suomen talouden toipumista ja kasvun vahvistumista lähivuosina.

Positiivisella talouskehityksellä on myönteisiä vaikutuksia oppisopimuskoulutukseen. Kun työpaikkojen määrä kasvaa, kasvavat myös oppisopimuskoulutuksen mahdollisuudet. Positiiviseen ennusteeseen liittyy kuitenkin riskejä. Geopoliittiset riskit, kuten maailmantalouden blokkiutuminen, arvoketjujen uudelleenjärjestelyt, kauppatullien korotukset ja aseelliset konfliktit, luovat lisäepävarmuutta.

Suomessa talouden positiiviseen kehitykseen vaikuttaa esim. rakennusalan toipumisen aikataulu. Kuluttajat ovat edelleen varovaisia. Kasvua heikentävät myös julkisiin menoihin kohdistuneet ja edelleen kohdistuvat säästöt. Talouden positiivinen yllätys voi kuitenkin olla mahdollinen, jos yritysten ja kotitalouksien luottamus paranee. Tämä voisi johtaa yksityisen kulutuksen ja asuntoinvestointien kasvuun, mikä nopeuttaisi talouden elpymistä odotettua enemmän.

Väestön ikärakenteen muutokset vaikuttavat ammatilliseen koulutukseen ja sen sisällä oppisopimuskoulutukseen eri puolella Suomea eri tavalla. Koko Suomessa huoltosuhteen

kannalta on haasteellista nuorisoikäluokan pieneneminen ja eläköityvien määrän kasvu. Tämä haastaa myös ns. kasvukeskuksissa toimivia, vaikka edullinen sijainti loiventaa epäsuhtaa kasvualueen ulkopuolella oleviin koulutuksenjärjestäjiin verrattuna.

Myös eri kieli- ja kulttuuritaustaisten opiskelijoiden määrä on kasvava. Tässäkin on merkittävää alueellista eroa eri puolella Suomea. Joka tapauksessa kaikkien koulutuksen järjestäjien tulee panostaa kielitietoiseen opetukseen ja valmentaa myös työpaikka ohjaajia kohtaamaan ja tukemaan eri kieli- ja kulttuuritaustaisia opiskelijoita.

Vuotta 2025 leimaa Petteri Orpon hallituksen kehysriihessä keväällä 2024 tehdyt päätökset leikata ammatillisen koulutuksen rahoituksesta vuodelle yhteensä 120 M€. Leikkaukset kohdentuvat niiden opiskelijoiden rahoitukseen, joilla on jo aikaisempi ammatillinen tai korkea-asteen tutkinto. Lisäksi koulutuksenjärjestäjien rahoitusta pienentää mm. strategiarahoituksen vähennys ja normien keventäminen (henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman keventäminen ja osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelmasta luopuminen). Myös määräaikainen lisäys lähihoitajakoulutukseen ja nuorten oppisopimuskoulutuksen koulutuskorvausten uudistamisen tukemiseen päättyy. Nämä leikkaukset näkyvät koulutuksenjärjestäjien budjeteissa. Leikkauksilla on vaikutusta ammatti- ja erikoisammattitutkintoihin. Vaikutukset saattavat näkyä mm. laajennetun oppisopimuksen käytössä.

Vuonna 2025 lähdetään valmistautumaan vuonna 2026 toteutuvaan rahoitusuudistukseen. Tulevassa rahoituksessa opiskelijavuosimäärän osuus on 50 %, suoritteiden 30 %, työllistymisen ja jatko-opintoihin siirtymisen 18 % sekä opiskelija- ja työelämäpalautteen osuus 1 % kummankin. Rahoitusuudistus muuttaa aikuiskoulutuksen asemaa. Opiskelijoista, joilla on aikaisempi vähintään toisen asteen tutkinto tai/ja jotka ovat koulutusta aloittaessaan työllisiä, tulee pienempi rahoitus. On tärkeää tehdä toimia, että oppisopimuskoulutuksen mahdollisuudet eivät kavennu. Koulutusta tulee toteuttaa entistää kustannustehokkaammin. Totta on kuitenkin se, että ammatilliseen koulutukseen kohdistuneet leikkaukset ja tuleva rahoitusuudistus heikentävät merkittävästi aikuisten mahdollisuuksia kohottaa osaamistasoaan sekä vaihtaa ammattia, sillä ammatti- ja erikoisammattitutkintojen suorittajilla tarkoituksenmukainen pohjakoulutus on usein ammatillinen perustutkinto.

Koulutuspoliittinen tahtotila on löytää pelkän peruskoulun varassa olevia työikäisiä henkilöitä ja ohjata heitä koulutuksen pariin. Oppisopimuskoulutus on oivallinen tapa ohjata tätä kohderyhmää nostamaan koulutustasoaan sekä auttaa osaamisen vahvistumisen myötä pysymään työelämässä ja mahdollistaa jopa nousevaa työuraa.

Tulevan vuoden näkymiin vaikuttaa laajasti julkisen talouden alijäämän korjaamistarve. Jo vuonna 2024 julkisen sektorin toimijat mukaan lukien valtionosuutta saavat ammatillisen koulutuksen järjestäjät joutuivat käynnistämään laajamittaisia talouden sopeuttamishoelmia. Vuoden 2025 aikana selviää, jatkuvatko leikkaukset. Hallituksen puoliväliriihi keväällä 2025 näyttää, tuleeko leikkauksia vai löydetäänkö muita keinoja määritellyn tavoitetaso saavuttamiseen. Tulossa on myös työmarkkinakevät. Työmarkkinaneuvottelut ja palkkaratkaisut vaikuttavat koulutuksenjärjestäjien talouteen. Lisäksi kevään kunta- ja hyvinvointialuevaalien tulokset tuovat oman osansa poliittisen keskustelun suuntaan.

Ammatillisen koulutuksen järjestäjien on tärkeää löytää kustannustehokkaita järjestämismuotoja, sillä koulutuksen määräraha vähenee ensi vuonna noin 150 miljoonaa euroa nykyisestä tasosta. Rahoitusuudistus siirtää rahoituksen painopistettä vaikuttavuuteen. Oppisopimuskoulutus on täsmällinen työkalu tähän tarpeeseen. Se mahdollistaa erilaisten opiskelijoiden osaamistason noston ja samalla edistää työllistymistä.

Iso, mutta pitkään valmisteltu uudistus on TE-uudistus, joka toteutuu vuonna 2025. Uudet työllisyysalueet eri puolella Suomea aloittavat 1.1.2025. Uudistuksen onnistumista mittaa

asiakkaiden työllistyminen. Oppisopimuskoulutuksella on merkittävä paikka työnhakijoiden osaamisen kehittämisessä ja samalla työllistämässä.

Uuden mausteensa ammatillisen koulutuksen kentälle tuo hallituksen esittämä kahdeksanvuotisen ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauskokeilun haun käynnistyminen keväällä 2025. Uusi kokeilulaki mahdollistaa jäykästä lupsaäätelystä luopumisen ja parantaa mahdollisuuksia suunnata koulutusta alueen työelämän ja asukkaiden tarpeita vastaavasti. Kokeilun piiriin pääsee 130 ammatillisen koulutuksen järjestäjästä n.40 koulutuksen järjestäjää. Varsinainen kokeilu käynnistyy vasta vuonna 2026.

Suomen Oppisopimusosaaajat ry:n toiminta oppisopimuskoulutuksen edistäjänä

Vaikka talouden epävarmuus jatkuu ja avoimia työpaikkoja on vähän, oppisopimuskoulutusta tarvitaan. Nopeasti kehittyvässä maailmassa tarvitaan uusia osajia ja osaamisen päivittämistä. On tärkeää huolehtia, että rahoitusleikkauksista huolimatta myös aikuisille tarjoutuu edelleen osaamisen kehittämismahdollisuuksia.

Suomen Oppisopimusosaaajat ry:llä on merkittävä tehtävä auttaa oppisopimuskoulutuksen parissa toimivia laadukkaan oppisopimuskoulutuksen toteuttamisessa. Toimijoiden osaamisen varmistaminen ja koulutuksen asiakaslähtöisyys (opiskelijat ja työnantajat sekä yrittäjät) sekä toimintamallien tasalaatuisuus eri puolilla maata ovat edelleen merkittävässä ja keskeisessä roolissa.

Vuonna 2025 seurataan edelleen tarkasti hallitusohjelman linjausten toimeenpanoa ja valmistaudutaan ammatillisen koulutuksen rahoitusjärjestelmän ja toiminnanohjauksen uudistamiseen. Tehdään töitä sen eteen, ettei aikuisten mahdollisuuksia kouluttautua oppisopimuksella ajeta alas. Oppisopimus on tyypillisesti suosittu väylä mm. aikuisten ammatinvaihtajien ja täydennyskoulutautujien keskuudessa, joten jatkuvan oppimisen mahdollisuuksien turvaaminen on oppisopimustoimijoille tärkeä vaikuttamisen painopiste.

Kokonaisuutena uudistusten tavoitteena on vahvistaa ammatillisen koulutuksen ja elinkeinoelämän yhteistyötä, jotta koulutus vastaisi paremmin työelämän tarpeisiin ja koulutustarjontaa kohdistuisi työvoimapula-aloille sekä huoltovarmuuden kannalta kriittisille aloille. Näiden tavoitteiden toteuttamisessa oppisopimuskoulutus on kustannustehokkain vaihtoehto. Uudistuva rahoitusmalli luo kannusteita ohjata opiskelijoita suorittamaan tutkintoa pienempiä osaamiskokonaisuuksia eli lyhyiden oppisopimusten määrä tulee kasvamaan. Rahoitusmalli kannustaa huolehtimaan opiskelijoiden opintojen suorittamisesta, valmistumisesta sekä työllistymisestä. Oppisopimuskoulutuksessa tulee edelleen panostaa opiskelijoiden oppimisprosessin ohjaamiseen ja tukemiseen sekä työpaikkaohjaajien perehdytykseen.

Toimintasuunnitelmaan 2025 esitetään seuraavia asioita (kesken):

Vuonna 2025 yhdistyksen työssä keskitytään vaikuttamis- ja viestintätöihin.

Osallistuminen ja vaikuttaminen:

- Yhdistyksen hallitus jatkaa osallistumista valtakunnallisiin kehittämisyöryihin ja keskusteluihin sekä on vaikuttamassa siihen, että oppisopimuskoulutuksen erityispiirteet tulevat huomioiduksi ammatillista koulutusta koskevassa päätöksenteossa. Vaikutustyötä tehdään myös sen eteen, ettei ammatilliseen koulutukseen kohdistuisi enää yhtään leikkauksia.

Valtakunnallinen ja alueellinen vuorovaikutus sekä viestintä:

- Valtakunnallista tiedottamista ja alueellista vuorovaikutusta tehostetaan. Erityisesti aikuiskoulutukseen kohdistuneet leikkaukset haastavat myös oppisopimuskoulutusta. Oppisopimuksen mahdollisuuksia on tärkeää tuoda kaikkien tietoisuuteen.
- Viestintäjaos uudistaa ja kehittää oppisopimuskoulutusta koskevaa viestintää. Vuoden 2025 aikana laaditaan **viestintäsuunnitelma**.
- Vuonna 2024 keskusteltiin viestinnällisestä yhteistyöstä Suomen Yrittäjien ja EK:n kanssa. Vuonna 2025 konkretisoidaan yhteistyötä.
- Yhdistys panostaa vuonna 2025 Oppisopimusviikkoon suunnittelemalla viikolle sisältöä.
- Yhdistys suunnittelee vuodelle 2025 webinaareja sidosryhmien kanssa.
- www.oppisopimus.fi

Jäsenviestintä:

- Uutiskirjeellä tiedotetaan jäsenistöä ajankohtaisista asioista. www.oppisopimus.fi jäsenistölle sivusto pidetään ajantasaisena. Hallituksen tavoitteena on tuoda Suomen Oppisopimusosaajat ry:tä enemmän esiin oppisopimustoimijana ja yhdistyksenä ja lisätä jäsenistön tietoisuutta toiminnasta.

Mentoripankin ylläpitäminen:

- Suomen Oppisopimusosaajat ry ylläpitää mentoripankkia. Mentoripankki on valtakunnallinen verkkoalusta, josta yrittäjä voi etsiä itselleen koulutetun mentorin oppisopimuskoulutuksensa ajaksi. Pankissa on osaavia mentoreita eri aloilta eri puolilta Suomea. Pankissa on myös muuta hyödyllistä tietoa ja linkkejä yrittäjän oppisopimuskoulutukseen liittyen.

Webinaarit, seminaarit ja valmennukset:

- Yhdistyksen hallitus järjestää perinteisen syysseminaarin syksyllä 2025. Mentori-valmennukset jatkuvat vuonna 2025 ja niiden lisäksi järjestetään webinaareja yhteistyössä sidosryhmien kanssa.

Kansainvälisten osaajien työllistymisen edistäminen:

- Kansainvälisten osaajien määrä tulee kasvamaan eri puolilla maata. Oppisopimuskoulutus on hyvä tapa kotouttaa muualta muuttavia. Yhdistys tukee jäsenistöä mm. ohjeistuksilla ja kannanotoilla. Lisäksi osallistumme tarvittaviin keskusteluihin paikallisesti, alueellisesti ja valtakunnallisesti. Vuonna 2025 kansainvälisen jaoksen tehtävät oppisopimusten osalta keskittyvät erityisesti kansainvälisen liikkuvuuden ja

yhteistyön edistämiseen. Jaoksen tavoitteena on rakentaa selkeitä ohjeita liikkuvuuden helpottamiseksi koulutuksenjärjestäjän ja opiskelijan näkökulmasta. Oppisopimusopiskelijoiden kansainvälisen osaamisen hyödyntäminen ja jakaminen verkostojen välillä nostetaan myös esille. Kansainvälisyysjaos jatkaa myös aktiivista toimintaa EAfA:ssa.

Yhteistyö OKM:n ja OPH:n kanssa:

- Jatketaan tiivistä yhteistyötä OKM:n ja OPH:n kanssa.